

W 1907 wyemigrował z rodzicami do Stanów Zjedn.; po odbyciu studiów filoz.-teol. w Polskim Seminarium św. Cyryla i Metodego w Orchard Lake 1922 przyjął święcenia kapł. w Omaha (stan Nebraska); 1923 był wik. parafii St. Bernard w Omaha, 1924-27 administratorem parafii St. Stephen the King w Oswego (stan Nowy Jork), 1927 – St. Michael w Fulton (stan Nowy Jork), 1927-39 prob. parafii St. Stanislaus Kostka w Binghamton (stan Nowy Jork); 1928 na polecenie bpa Syracuse D.J. Curleya zorganizował pol. parafię St. Casimir w Endicott (stan Nowy Jork), której do 1938 był administratorem; 1939 został prob. parafii Sacred Heart w Syracuse, przy której 1953 zbudował szkołę, 1960 centrum rekreacyjno-formacyjne, a 1967 bibliotekę; 1941-70 pełnił funkcję konsultora diec. Syracuse; P. był członkiem m.in. Ligi Katolickiej Pomocy Religijnej Polsce, Pol. Komitetu Imigracyjnego w Nowym Jorku, Rady Polonii Amer., Stow. Alumnow Seminarium Pol. w Orchard Lake, Unii Pol. w Stanach Zjedn., Zjednoczenia Polskiego Rzym.kat., Związku Narodowego Polskiego.

Mmgr. C. P. Receives Fidelitas Medal, Alumnus 25(1959) 1085; Golden Jubilee 1914-1964 St. Stanislaus Kostka Church, Binghamton 1964, 36; Odszedł wybitny kapłan-przyjaciel naszej organizacji sp. ks. infulat Kazimierz P., Naród Polski 90(1976) z. 14; R. Nir, Katalog Archiwum Polonii w Orchard Lake, Orchard Lake 1996, II 267, 305, 585; tenże, Katalog Archiwum Ligi Katolickiej Religijnej Pomocy Polsce, Orchard Lake 2006.

Roman Nir

PIEKARSKI ADAM OP, zm. 1625 w Krakowie, kaznodzieja.

Do zakonu wstąpił w klasztorze Świętego Ducha w Wilnie; po złożeniu profesji zak. 1596 rozpoczął studia w studium gen. w Krakowie, które kontynuował we Włoszech (prawdopodobnie 1603-06); po powrocie do kraju przebywał w konwencie krak. i 1607-08 z polecenia kapituły prowincjalnej z J. Suskim był cenzorem dzieł współbraci przeznaczonych do druku w języku pol.; 1609 został lektorem i kaznodzieją w Wilnie; 1610-13 sprawował urząd przeora w Piotrkowie Trybunalskim; nast. uzyskał bakalaureat z teologii, a 1614 został wybrany przeorem w Wilnie i przełożonym kontraty litew.; w reakcji na jego działania zmierzające do oderwania podległych mu klasztorów od prowincji pol. i utworzenia samodzielnej prow. litewskiej władze zak. odebrały mu 1615 władzę nad kontratą, z zachowaniem przeorstwa konwentu; w Wilnie P. zyskał opinię dobrego kaznodziei; w czasie wizytacji gen. D. Fonseki (1617-19) organizował z B. → Pegazem akcję protestacyjną klasztorów prowincji pol. przeciw uprzywilejowanej pozycji konwentu krak.; 1618 po wizytacji klasztoru wil., mimo życzliwego nastawienia Fonseki, został zwolniony z przeorstwa po wykazaniu mu nadużyć; tego roku kapituła prowincjalna w Piotrkowie Trybunalskim wybrała go definityorem, a 1619 został mianowany gł. kaznodzieją konwentu krak.; 1620 rada miejska Krakowa powierzyła mu urząd kaznodziei w kościele Mariackim, który pełnił do śmierci; od kapituły gen. w Mediolanie 1622 otrzymał promocję na magistra świętej teologii; została ona przeprowadzona mimo braku dorobku nauk. na podstawie bogatej działalności kazn., z którą związana była jego twórczość pisarska; ogłosił drukiem mowy pogrzebowe: *Kazanie na pogrzebie Barbary Kiszczyny księżny Radziwiłłówny* (Wl 1614), *Kazanie na pogrzebie Jana Lewona z Upity* (Wl 1615), *Smętny wyjazd z Polonnego Zofii z Ostroga Lubomirskiej* (Kr 1623); napisał modlitewnik i poradnik duchowy dla dominikanek III zakonu *Ogród duchowny* (bmrw).

S. Barącz, *Rys dziejów zakonu kaznodziejskiego w Polsce*, Lw 1861, II 226; J.S. Pelczar, *Zarys dziejów kaznodziejsstwa w Kościele katolickim*, Kr 1896, 1917², II 167-168; Estr XXIV 246-247; J. Kłoczowski, *Wielki zakon XVII-wiecznej Rzeczypospolitej u progu swego rozwoju. Dominikanie polscy w świetle wizytacji generalnej z lat 1617-19*, NP 39(1973) 103-180; R. Świętochowski, A. Chruszczewski, *Polonia dominicana apud extraneos*, w: *Studia nad historią dominikanów w Polsce*, Wwa 1975, II 481; J. Pocięcha, PSB XXVI 60; Z. Baran, *Kaznodzieje zakonu kościoła Mariackiego w Krakowie w latach 1594-1772*, ACr 21-22(1989-90) 325-351; S. Brzozecki, *Misje ludowe dominikanów prowincji litewskiej 1751-1826*, Lb 2009, 52-53.

Ireneusz Wysokiński

PIEKARSKI HIERONIM, zm. po 1585, działacz reformacyjny.

Pochodził prawdopodobnie z bogatego rodu szlach.; święcenia kapł. przyjął w diec. przemyskiej; 1540 otrzymał probostwo (z prezenty rodziny Tarłów) w Bobrownikach, a nast. w Oleksowie; 1542 został wykonawcą testamentu prob. Andrzeja (nieznane nazwisko) w Białej Podlaskiej; dzięki poparciu bpa S. Tarły otrzymał urząd wik. i kaznodziei w Radymnie k. Przemysła (uposażenie bpów przem.); 1548 tamtejszy altarzysta Wawrzyniec oskarżył go przed oficjałem gen. w Przemysłu o głoszenie błędnej nauki kat. (m.in. o negację czyścia); 1550 został prob. w Chyrowie, a ok. 1552 w Białej Podlaskiej, gdzie będąc pod opieką M.K. Radziwiłła zw. Czarnym, 1554 ożenił się, przyłączył do reformacji i został (do ok. 1565) ministrem tamtejszego zboru kalwińskiego, a nast. arianckiego (→ bracia polscy); tego samego roku sąd synodalny w Janowie Podlaskim, któremu przewodniczył bp łucki W. → Protasewicz, potępił poglądy P.; 1555 został ekskomunikowany przez Protasewicza, a nast. bpa J. → Dziaduskiego, który pozbawił go jednocześnie beneficjów w diec. przemyskiej; 1558 brał udział w synodach w Brześciu Litew. (bronił nauki → Piotra z Goniądza) i Węgrowie, a 1560 w kalwińskich synodach młp.; 1563 reprezentując tendencje arianckie, przewodniczył (z → Grzegorzem Pawłem z Brzezina) dyskusji teol. ze zwolennikami kalwinizmu w Krakowie; 1565 na kalwińskim synodzie w Węgrowie zdecydowanie kwestionował (z Piotrem z Goniądza) chrzest dzieci; w 70. latach XVI w. należał do judaizującego stronnictwa w pol. ruchu arianckim, za co został 1583 napiętnowany m.in. przez J. Niemojewskiego ze zboru lubel. i ostatecznie 1585 ekskomunikowany przez lubel. synod.

P. głosił nieortodoksyjną naukę o Trójcy Świętej, podważając m.in. boskość Jezusa Chrystusa i jego współistotność z Bogiem Ojcem; głosząc idee anabaptystyczne (→ anabaptyści II), był przeciwnikiem chrztu dzieci i uznawał, że tylko człowiek dorosły może w pełni świadomie przyjąć sakrament; odrzucał celibat duchownych kat.; 1563 wydał F. → Lismaninowi świadectwo prawowierności; jako zwolennik judaizantów propagował wprowadzenie do teologii i liturgii elementów judaizmu (→ judaizanci); postulował też ograniczenie kultu obrazów (→ obrazoburstwo).

Ch. Sandius, *Bibliotheca antitrinitariorum*, Freistadii 1684, Wwa 1967, 184-187; S. Lubieniecki, *Historia reformationis polonicae*, Wwa 1971 (passim); A. Węgiński, *Libri quatuor Slavonicae reformatae*, Wwa 1973; T. Sliwa, *Protestancka reformacja wśród duchowieństwa diecezji przemyskiej w połowie XVI wieku i walka z reformacją biskupa Jana Dziaduskiego*, KDP 63(1977) 61-63; W. Urban, PSB XXVI 65-66 (bibliogr.); M. Kociubiński, *Księża diecezji przemyskiej do roku 1772*, Jarosław 1989, I 503 (mps Biblioteka Wyższego Seminarium Duch. w Przemysłu); R. Soszyński, *Parafia św. Anny w Białej Podlaskiej*, Biała Podlaska 2007, 84-86; J. Flisiński, *Biała na Podlasiu. Dzieje miasta i okolic do 1795 r.*, Biała Podlaska 2009 (passim).

Stanisław Józef Koza

PIEKARSKI KAZIMIERZ, ur. 30 III 1893 w Tîrgu Jiu (obecnie Târgu Jiu, Rumunia), zm. 7 II 1944 w Łowiczu, bibliotekarz, bibliograf, historyk książki.

W 1915-20 studiował filologię pol. i słow. na UJ; 1917-20 jako pomocnik bibliotekarza zajmował się porządkowaniem rękopisów i starych druków w Bibliotece Akademii Umiejętności (od 1919 Pol. Akademii Umiejętności) w Krakowie; 1919 zaangażował się w akcję zbierania inkunabułów i starych druków w ramach prac krakowskiego oddziału Związku Bibliotekarzy Pol.; 1920 brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej; 1920-21 pracował w Bibliotece Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie; 1921-22 jako ekspert delegacji pol. w Mieszanej Komisji Specjalnej (powołanej 1921 w celu zrealizowania postanowień traktatu ryskiego dotyczących odzyskania przez Polskę dóbr kultury zagrabionych przez Rosję w okresie zaborów) uczestniczył w Moskwie w akcji rewindykacyjnej zbiorów bibliotecznych i archiwalnych z ZSRR; 1924-29 współredagował „Exlibris”, pismo wydawane przez Tow. Miłośników Książki w Krakowie; 1925 podjął pracę w dziale starych druków w Bibliotece Jagiellońskiej, gdzie utworzył